

SISZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre ..... 16 k.
Negyedévre ..... 4 "
Helyben házhoz hordva:
Egész évre ..... 20 kor.
Negyedévre ..... 5 "
Vidékre postán szállítva:
Egész évre ..... 24 kor.
Negyedévre ..... 6 "
Egyes szám ára 8 fillér

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, ahéttől az
ünnep utáni napok kivételével,
Szerkesztőség és kiadóhivatal
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 5.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó
hivatalhoz intézendők.

XIX. évfolyam 32. szám.

Nagy-Várad.

Szombat, 1913. február 8.

Farsang után.

Aki végig táncolta, vagy legalább is végig nézte az idej farsang táncmulatságait, kénytelen volt megállapítani ezeknek a sokadalmaknak csaknem teljes csődjét. Ezeket a bálakat ürességtől kongó tánctermek s valami sajátságos fásultság jellemezték. A fölülletes szemlélő csakhamar kimondta az ítéletét: nem esoda, hogy az idén nem sikerültek a bálók, hiszen a számbavehető fiatal emberek nagy része az ország határán katona mundérba bujtatva kerüli a pocsolyát, no meg aztán a pénzkrisis! Kinek van kedve olyankor bálozni, vagy a leányait bálba vinni, amikor azt sem tudja, vajjon holnap jelenik-e meg a hivatalos lapban az ellene esődöt elrendelő bírósági végzés? Melyik családapának van kedve báloztatni a lányait, hiszen még a tavalyi divatárus számlát sem fizették ki s bizony az új báli ruhának az ára már régen bele van kalkulálva a fizetendő lakbérbe.

A fenti magyarázatokat el lehetne fogadnunk akkor, ha a bálók alkonya valóban csak az idén köszöntött volna be. A figyelmes szemlélő azonban már évek óta tapasztalhatja, hogy a bálók megszűnt a létjogosultsága, a bálók bealkonyult s azokat a női ruhászabók legkétségbeesettebb igyekezete sem fogja megmenteni a végső sorvadástól.

A történelem is ellentmond annak, hogy az idej bálók csődjét a mostoha közgazdasági viszonyok idézték volna elő. Mindenkor úgy volt, hogy az emberek akkor viganak és akkor táncoltak a legtöbbit, amikor a fejük felett legnagyobb volt a veszedelem. Nem szabad tehát a bálók csődjét a rossz közgazdasági viszonyoknak tulajdonítani, hanem igenis egy új egészséges áramlatnak, amely mind két nembeli fiatalságot a parfümgőzös, poros tánctermekből kivezérte a szabadba.

A bálóknek ugyanis két közismert céljuk volt. Az egyik cél az, hogy ismerkedésre alkalmas teret nyujtsunk az olyan mindkét nembeli fiatalságnak, amelyik talán a napi élet keretén belül egymással meg nem ismerkedhetik. A kölcsönös ismerkedés alapja a vonzalomnak, másszóval tehát a bálók a férjvádaszat és feleségválasztásnak voltak csupán a rossz szokástól szentesített területei. A másik célja az volt a bálóknek — ami különben minden fajta táncmulatságnak a célja — hogy az emberi szervezetnek nyujtsunk alkalmat egy kis egészséges testmozgásra. Mind a két cél igen tiszteletreméltó, de a mai modern emberek úgy látszik, mindkét célt más formában, más helyeken sokkal hamarabb el tudják érni.

Alig egy-két évtizede, hogy a sportnak legkülönbözőbb fajtáit felkarolta a társadalomnak nem csak az a rétege, amelyiknek pénze és ideje volt a sportolásra, hanem azok a rétegek is, akiknél a sport számbavehető anyagi áldozatokkal jár. Még a legszürkébb faluban is van már tennispálya s nagyon közel vagyunk ahoz az időhöz, amikor az egész nyáron mezítláb járó falusi Marcsák és Julesák is kocsolyázni fognak. A ródliról kár beszélni is, hiszen falun a szánkázás nemes sportját jóval előbb ismerték, mint az enervált városi ember.

Ha ehhez még hozzávesszük azt, hogy manapság még a szegény ember is a saját szervezete iránt való kötelességnek tartja azt, hogy keservesen összekuporgatott fillérei árán legalább egy-két heti nyári üdülést szerezzen magának, amely üdülés közben szinte elkerülhetetlen a mindkét nembeli fiatalság ismerkedése, egybekapcsolva egészséges, szabad természetben való futkározással, hevenyészett táncmulatságokkal s bizalmas, de amellet mégis szoros felügyelet alatt álló erdei sétákkal: könnyen eljuthatunk

arra a következtetésre, hogy a bálókra ma már igazán semmi szükség nincsen.

Az utóbbi évek folyamán a nagy elite bálók rendezői szinte kétségbeesett erőfeszítéssel és száz és száz hóbortosabb ötlet nyelbeütésével birtak csak publikumot fogni a női szabók legujabb remekeinek. Szegények, bizony nagyon hasonlítanak a strucc-madarakhoz, homokba dugták a fejüket nem látták, hogy a színes rongyokat milyen észrevétlenül, de milyen biztosan váltotta fel ez a szürke fogalom: kosztüm. Ennek a ruhaviseletnek az a sajátsága, hogy mindenhová beillik, csak éppen bálterembe nem. A kosztümnek még hozzá meg van a sajátságos varázsa is, mint a szürke férfiruhának, hogy t. i. könnyebb vele élettársat fogni, mint egy rosszul szabott frakkal, vagy pedig egyetlen alkalomra készült tüneményes báliruhával. Végül talán még azt a megjegyzést kockáztatjuk meg, hogy az egészségesen gondolkozó társadalom nem is fogja siratni a bálók alkonyát.

A fiumei püspökség ügye.

Fiuméből táviratozzák a Magyar Kurirnak: A fővárosi, sőt a külföldi sajtó is már napok óta különféle híradásokat közöl, amelyek a fiumei püspökség felállításáról szólnak. Ismételten foglalkozik ezzel a kérdéssel a két fiumei horvát lap, a Novi List és a Rieczki Novine, amelyek hevesen támadják a kormányt, mert magyar papot akar kineveztetni. Bár a fiumei kormányzóságnál szerzett értesülések szerint az egész híradásból semmi sem igaz, mert a fiumei püspökség felállítására az utóbbi időben semmiféle lépés nem történt, mégis foglalkozni kell a Rieczki Novine-val, amely olyan feltevésekből indult ki és olyan adatokat hozott fel, amelyek teljesen tévesek. Fiume és kerülete a valóságban a zenggi püspökség hatáskörébe utaltott, jogilag azonban soha, tehát ma sem tartozik oda. Csak II. József császár rendelkezett így aki anélkül, hogy a püspökség vagy a pápa beleegyezését kérte volna, önhatalmul kiszakította Fiumét a pólai püspökségből, amelyhez Krisztus után 887 óta

tartozott. A császár rendelkezése azonban nem volt végleges, mert ő is csak ideiglenesnek minősítette intézkedését, amelyet külföldben sem Fiume, sem a pápa el nem ismert, mert amíg VI. Pius pápa személyesen is járt Bécsben, hogy II. Józsefet rendelkezése visszavonására bírja, addig Fiume sem maradt tétlen és a sérelmes intézkedés orvoslását állandóan szorgalmazta egészen napjainkig.

Az új balkáni háború.

A balkáni háborúban új fordulat látszik kifejlődni. Ázsiából új csapatokat szállítottak a törökök s Enver bég vette át azok vezetését. Célja: bekeríteni a csataldzsai bolgár sereget. De a bolgárok úgy látszik, idejében észrevették Enver tervét s azért megkezdték a visszavonulást Lüleburgász felé.

A háború és a nagyhatalmak.

Bécs, febr. 7.

A szövetséges seregek eddig elért eredményeiről még nem érkezett megbízható értesülés. Az eltérő jelentésekből a Gallipolinál elért bolgár sikerek nagyságát megítélni nem lehet és a nagyhatalmak sem foglalkozhatnak még azzal a kérdéssel, hogy mittevők legyenek, ha a bolgárok Konstantinápolyt és a Dardanellákat fenyegetnék. Német lapok szerint a nagyhatalmaknak ebben az esetben közbe kell lépni. Erre nézve beavatott helyen kijelentik, hogy nem lehetetlen, hogy a német kormány erre az álláspontra helyezkedik és ez irányu javaslattal fordult a többi európai kabinethez. Mindaddig azonban erre vonatkozó lépés Németország részéről nem történt.

Álhir Skutariból.

Bécs, febr. 7.

A Skutari parancsnokának, Esszád basának eleséséről, vagy meggyilkolásáról szóló hírt hivatalosan még nem erősítették meg.

A török flotta működése.

Konstantinápoly, febr. 7.

A flotta közreműködése a mostani harcokban rendkívül értékesnek bizonyult. A Zuáva parti hajó kedden este a Miriofitóban partra szálló bolgároknak nagy károkat okozott s arra kényszerítette őket, hogy a megszállott helyeket elhagyják. Később a Medsidie zavarta meg a bolgárok hadműveleteit s később elkergette őket Perisztaból.

Konstantinápoly, febr. 7.

A török hadihajók szerdán délután Szilivri mellett bombázták a bolgár hadállásokat.

A nagyvezér lemondása.

Konstantinápoly, febr. 7.

Tegnap este politikai körökben az a hír volt elterjedve, hogy Mahmud Sefket

basa nagyvezér beadta lemondását és hogy helyébe a szultán Kücsük Száid basát nevezte ki.

30000 trapezunti katona.

Konstantinápoly, febr. 7.

A Neologosz értesülése szerint Midia mellett harmincezer trapezunti katonát partra szállítottak.

Kovakot visszafoglalják a törökök.

Konstantinápoly, febr. 7.

Gallipoliból érkezett menekülők jelentik, hogy a törökök a Gallipolitól néhány órányira lévő Kovakból kikergették a bolgárokat.

A törökök támadnak.

Konstantinápoly, febr. 7.

Az Ikdám jelenti, hogy Izzed basa legközelebb megkezdí az offenzívát Lüleburgász ellen.

A nagyvezér levert és kedvetlen.

Konstantinápoly, febr. 7.

A kormánykörök nagyon aggódva várják az események legközelebbi kifejlődését. Az intéző körök minden reményüket elvesztették. Mahmud Sefket basa a csataldzsai hadsereg rövid megsemmisülése után visszatért a fővárosba és naponkint látogatásokat tett a nagyköveteknél. Mindazok, a kik vele érintkeznek, azt mondják, hogy a nagyvezér nagyon levert és kedvetlen. Mahmud Sefket Csataldzsában kínos jeleneteknek volt tanuja a politizáló tisztek között.

Harcok Gallipotiban.

Konstantinápoly, febr. 7.

A bolgár csapatok Gallipoli félszigeten egyre jobban nyomulnak előre. A bulairi erődítések körül folyt harcban a törökök öt-ezer embert vesztek el.

Elkobzott román gőzös.

Bukarest, febr. 7.

A román gőzhajótársaság két teherszállító gőzöst görög hadihajók megállították s a pireuszi kikötőbe vitték, ahol mind a két gőzöst elkobozták. A román kormány tiltakozott a hajók elkobzása ellen.

A bolgárok Csataldzsánál visszavonulnak.

Konstantinápoly, febr. 7.

Török és német aviatikusok megállapították földérítő repülés közben, hogy a bolgárok a csataldzsai vonalról összes hadiszerüket és minden egyéb készletüket Cserkeszkoin át Lüleburgászba vitték vissza.

Királyunk levele.

Köln, febr. 7.

Ferencz József király levelének előzményeiről a Kölnische Zeitung-nak Bécsből a következőket jelentik: Azok a hírek, hogy a király levelét diplomáciai tárgyalás előzte meg, nem felel meg a valóságnak. Mindössze az történt, hogy a pétervári osztrák és ma-

gyar nagykövet az orosz kormánynak tudomására hozta azt, hogy a magyar király a cárnak sajátkezű levelet fog írni. Hohenlohe herceg misszióját sem előzte meg semmiféle diplomáciai lépés és erre vonatkozóan nem intéztek a cárhoz semmiféle kérdést, vajjon ilyen levél elküldését szívesen venné-e.

Drinápoly bombázása.

Berlin, febr. 7.

Drinápoly bombázásáról Konstantinápolyból a következőket jelentik a Tageblatt-nak: A bombázás szakadatlanul folyik. A polgári lakosságból sokan meghaltak és megsebesültek. Az égő házakban ötvenöt ember pusztult el. A bolgárok csak azért, hogy a Konstantinápolyval való dróttalan táviró összeköttetést elpusztítsák, célba vették a híres Szélim-mecsetet, amelynek két minaretje elpusztult. Konstantinápolyban e miatt rendkívül nagy a megbotránkozás s azt mondják, hogy ez az eljárás már azért is megbocsáthatatlan, mert a szikratávíró állomás nincs is a Szélim mecset tornyán.

Enver bég újabb szerepe.

Konstantinápoly, febr. 6.

Konstantinápolyból azt a szenzációs hírt röpteti világgá a táviró, hogy a győzelmes bolgár hadsereg, amely bámulatramelő hősiességgel küzdötte magát előre majdnem Konstantinápoly határáig — visszavonult a Csataldzsá-vonaltól. Az eddig elfoglalt és megszállva tartott falvakat felgyújtotta s meg sem állt a Cserkeszkőj-vonalig, ahol azután kezdi megerősíteni pozícióját.

Katonai körök állítása szerint a bolgár csapatok azért vonultak vissza, hogy a török páncélosok védelme alatt akar partra szállani, be ne kerithesse őket. És itt ismét felesillanik Enver bey neve. Az eszme, hogy új csapatok partraszállításával szabad levegőt kell biztosítani a csataldzsai hadseregnek, ennek a tüneményes hősnek az agyában született meg, aki egyetlen elhatározásával új fordulatot adott az elvesztettnek hitt háborúnak.

Lukács—Dési ügy.

(Saj. tud.) A kir. törvényszék a Lukács—Dési ügyben elrendelte a bizonyítási eljárást.

A kalocsai érseki szék. A megüresedett kalocsai érseki széknek már van jelöltje. Sőt csak egyetlen jelöltje van: Mailáth Gusztáv erdélyi püspök. A kormány elhatározta, hogy az erdélyi püspököt ülteti ebbe a székbe, amely a második a nagy egyházi stallumok sorában. Mindjárt az esztergomi után következik terjedelem, jövedelem és hatalom dolgában. Mailáth érseki megerősítése már legközelebb megérkezik Rómából. Ki lesz Mailáth utódja az erdélyi püspöki székben, abban a kormány még nem döntött.

Nagyvárad

Tisztviselők Fogyasztási Szövetkezete Rákóczi-ut, 6. szám alatt az Orsolya-zárda épületében
fűszer-, csemege-bor és gyarmatárukban
Telefon 769. sz. legolcsóbb bevásárlási forrás. Telefon 769. sz.

Csernoch és Tisza a választójogról.

Tisza István gróf az „Ujság” mai számában elmélkedvén a választójogról, ezt írja:

Vagyunk sokan, akik a kormányjavaslat méreteit is sokaljuk; akik borzadva látjuk a tulmerész reformból a nemzetre háramló veszélyeket, érezzük a ránk nehezedő felelősség egész súlyát. Vannak rendelkezései a javaslatnak, amelyeknél erősebb garanciákat kell keresnünk a magyar nemzeti politika számára. Viszont lehetnek, sőt vannak olyanok is, amelyeknél célszerűtlennek, szűkre szabottnak fognak a vita során bizonyulni a törvényjavaslat keretei. Hogy többet ne említsek, itt van az ipari munkások szavazatjoga, ahol az eddig felhangzott tárgyilagosságot birálat gondos mérlegelésével kell a bizottságnak azt a célszerű határvonalat megtalálnia, amelyik lehetőleg nagy számban juttatja politikai jogokhoz az iparos szakmunkásokat.

Csernoch János esztergomi érsek, primást a tudósító kérte fel nyilatkozatra. Csernoch ezt mondotta:

— Annyit mondhatok, hogy a beterjesztett javaslat ellen nekem is meg vannak a kifogásaim.

Először: kifogásom van az ellen, hogy a földműveléssel foglalkozó néppel mostohán bánik a javaslat. Ezeket nagyobb arányú képviseltetésben szeretném látni.

Másodszor: kifogásolom az összeírás módját, melyet nagyon komplikáltak és nehéznek tartok és éppen a konzervatív elemek fognak így ismert mozdulatlanságuknál fogva a listából kiszorulni.

Harmadszor: tulságos nagynak és nem eléggé körülírtak, nem kellően szabályozottnak tartom a választási elnök hatalmát.

Csernoch primás végül kijelentette, hogy sem ő, sem a püspökök nem politizálnak.

A választójogi reform tárgyalása.

Tegnap folytatták a választójogi reform tárgyalását, meglehetősen csekély érdeklődés mellett. Hallgatóság sokkal kevesebb volt, mint első nap.

A javaslaton, úgy látszik, elég messze menő módosításokat fognak tenni; legalább a felszólalók nagy részének vannak meglehetősen lényeges módosító javaslatai s ezek egy része valószínűleg érvényesülni fog.

A bizottság üléséről a következőket jelentik:

Khuen-Héderváry Károly az ülést megnyitotta. A törvényjavaslathoz **Szabó** János szólott. Szerinte a hat elemi osztályu rendelkezés legfeljebb husz-huszonöt év múlva fogja a hatását nagyobb mértékben éreztetni. Ha azonban a kormány már most szükségesnek tartotta a rendelkezést felvenni, helyesebbnek tartaná, ha eltekintene a kormány azoktól az előfeltételektől, a melyektől a választói jogosultság elnyerését a hat osztály elvégzése mellett még kötni kívánja. Ezzel ugyanis bizonyos csalódás érzetét kelti az általános választói jog híveihez. Konkrét tervvel áll elő a tekintetben, hogy a legfej-

lettebb kulturájú főváros és a vele közvetlenül szomszédos vidék kapja a legszélesebb választójogot. Azután következnek a legjelentékenyebb vidéki ipari és kereskedelmi központok. Számítása szerint a kb. 95 önálló városi kerületből mintegy husz esnek az ipari munkásság javára és így az ipari munkásság megfelelő képviselőt nyerne a parlamentben. A javaslatot általánosságban elfogadja, a részletekre azonban módosításokat fog bejelenteni.

12 óra után **Kabós** Ferenc felszólalására került sor. **Kabós** Ferenc kijelentette, hogy a törvényjavaslat beterjesztése igen kedves illuziótól fosztotta meg. Azt hitte ugyanis, hogy a választójogi javaslat előterjesztése meg fogja változtatni a pártközi viszonyokat. Sajnálja, hogy a javaslat nem pártközi meg egyezés alapján jött létre. De ez nem gátolja meg abban, hogy köteleességét teljesítse. Birálat alá vette a javaslatot és kijelentette, hogy gyökeres módosításokat kíván.

Kívánja többek között a korhatár leszállítását, a vagyoni conzus csökkentését, ezenkívül az ipari munkásokra fesállított feltételek lényeges enyhítését is. A javaslatot általánosságban elfogadja.

Utána **Rónay** Jenő beszélt. **Niemesny** Mihály megkülönböztetést kíván tenni az ipari és gazdasági munkások között az ipariak javára.

Ezután az ülést holnapra halasztották.

Az ellenzék választójogi bizottsága.

Az ellenzék első választójogi albizottsága tegnap délelőtt tizenegy órakor **Kossuth** Ferenc lakásán gróf **Apponyi** Albert elnökségével ülést tartott. A bizottság annak a jelentésének megállapításával foglalkozott, amelyet a bizottság plenáris ülése elé fognak terjeszteni.

A díjnokok fizetésemelést kérnek.

Nagyvárad város havidijas irnokai kérelemmel fordultak a város törvényhatósági bizottságához, amelyben arra kérik a törvényhatóságot, hogy sorozza őket a XI. fizetési osztályba.

Szinte fölösleges ezt a kérelmet külön is megokolni. A díjnokok sorsa olyan tipikusan szomorú és olyan szegény. Nehéz helyzetük van, munkával szinte túl vannak halmozva, egész napjukat ott töltik a sárga íróasztalok mellett, egész életüket itt robotolják le. És a mostani rettenetes életviszonyok között nem is esoda, hogy ők is kérnek. Nem is sokat, nem is nagyot.

Egy kis okos számítással helyet lehet nekik szorítani a XI. fizetési fokozatban. Megérdemlik, mert rászolgáltak.

A kérelem, amelyet a törvényhatósághoz benyújtottak, következő:

Tekintetes Törvényhatósági Bizottság! Alulírott városi havidijas irnokok azon tiszteletteljes kérelemmel járunk a tekintetes Törvényhatósági Bizottság elé, miszerint kegyeskedjék bennünket a fizetési osztály XI. fokozatába sorozni.

Alázatos kérelmünket bátrak vagyunk a következőkkel indokolni.

A nagyméltóságú m. kir. Belügyminister urnak 62000—910. számú körrendelete alapján a segéd- és kezelőszemélyzet tagjai, — akik szabályrendeletileg szervezett közgazgatási állásban választás vagy kinevezés alapján működnek és a kiknek a várostól élvezett illetményeik a fizetési osztályokkal egybekötött illetményeket el nem érik, — a fizetési táblázatba felveendő.

A város szervezeti szabályrendeletének

181. §-a — a havidijas irnokokat a kezelő- és segédszemélyzet tagjai közé sorozza s így kérelmünk a hivatkozott szakasz alapján jogos és méltányos, mert hiszen ezen szabályrendeletet a tekintetes törvényhatóság tárgyalta, elfogadta és az miniszterileg jóvá is hagyatott.

Jogos és méltányos tehát kérésünk s eddigi mellőztetésünk annál is inkább fájdalmasan érint bennünket, mert hiszen az említett szakaszban az adóvégrehajtók, továbbá az ideiglenesen alkalmazott vámfelügyelők több, a fogyasztási hivatalnál szinte ideiglenes alkalmazott hivatalnokok, akik a segéd- és kezelő-személyzet tagjai közt nem is szerepelnek, a XI. fizetési fokozatba lettek sorolva, annak ellenére, hogy magasabb képesítéssel nem rendelkeznek a havidijas irnokoknál.

Tekintve továbbá a havidijas irnokok munkakörét, mely felelősségteljes munkát a szabályrendelet értelmében irodatiszt van hivatva teljesíteni, akiknek sokalta magasabb illetmény jár, szinte indokolttá teszi kérelmünk teljesítését.

Mindezek után oda irányul alázatos kérelmünk, hogy a hivatkozott szabályrendelet és miniszteri körrendelet értelmében kegyeskedjék a tekintetes Törvényhatósági Bizottságnak bennünket is a megillító fizetési osztályba sorozni, mely kérelmünk ismétlésével maradtunk Tekintetes Törvényhatósági Bizottságnak alázatos szolgálói: összes havidijas irnokok.

Kincskeresők.

Csütörtökön este történt Kiskágyán, hogy egy ráncosképű, rókatekintetű cigányasszony felkereste a gazdákat. A cigányoktól már sokat szenvedett gazdák a legtöbb helyen kutyákkal kergették ki a veszedelmes látogatót. A sikertelen kilineselés után a szegényebb emberekhez folyamodott egy cigányasszony. Itt már melegebb fogadtatásban volt része. Mindjárt az első házban **Kun** István kiscsárdához kopogott be. Alig engedték be a konyha ajtón, egyszerre kinyenesedett a görnyedt hátú asszony, szeme különös fényben égett, a csontos kezét maga elé tartva, szinte tulvilági hangon mondta.

— Szerenesés emberek. A gazdagság, a sok pénz költözött be ide. Ott bent a szobában látom a lidérelángot, sok-sok pénzt jelent. Hamar ásót, nem kell elszalasztani.

Előbb azt gondolta **Kun** István, hogy örülni van dolga és ki akarta dobni a cigány nőt.

— Hamar az ásót. Próbálja meg és ha nincs pénz, akkor dobjon ki.

Kun hinni kezdett az asszonynak és előkeresett egy ásót. Bementek a szobába és ott a legsötétebb zugban ásni kezdett. Alig ásott egy-két ásó földet, már megcsillant egy ezüst korona. Természetes, hogy a pénzt a cigányasszony vette észre, mert hiszen ő varázsolta is oda.

— No, ugy-e megmondtam. De most már nem szabad tovább ásni. A szellemek azt mondják, hogy addig nem adnak több pénzt, míg ötven koronát ide nem ásnak. Hamar keressen elő gazd'uram 50 koronát.

Kun István előkereste a ládájába összegyűjtött pénzét, ami azonban csak 20 korona volt. Mivel pedig a szellemeknek csakis 50 koronára volt szükségük, a még hiányzó 30 koronát a szomszédoktól kéreggette össze. Mikor együtt volt a pénz, azt szépen elföldelték. A cigány asszony is segített a földet rakni miközben cigányul mondott valami büvös mondatot, valószínűleg ezt mondta:

— Nagy marhák vagytok, megérdemlitek, hogy elvigyem az 50 koronát.

Nagy áhitattal hallgatta a **Kun**-familia a büvös szavakat, melyek elhangzása után mindenki, még a cigány asszony is kiment a szobából és megparancsolta, hogy a büvölt

sarokhoz két napig senki se merjen nyulni. Ezzel elbucsuzott.

Ejjel azonban nagyon furta a kívánság a Kunné oldalát, hogy mi történhetett az 50 koronával. Gyertyát gyújtott és bement a bűvös szobába. Dobogó szívvel szorgalmasan kezdte kaparni a földet. Mikor már majd keresztül látott a fal tövére, megunt a kaparást, mert az 50 koronának se hire, se hamva nem volt. Mindjárt felverte az urát, a ki most már világosan látta, hogy becsapták. Egyenesen a csendőrségre ment feljelenteni az esetet.

A csendőrség már egy óra múlva elő is kerítette a bűnös asszonyt és pedig Lakatos Erzsébet személyében. Lakatos Erzsébet szerdán szabadult ki a szatmári fogházból, ahol több évig ült. A csendőrség nyomban letartóztatta a jeles női személyt és átadta a székhelyi járásbírósnak.

Utolsó pillanatban.*

Kinos gyermekszírás veri fel a nagy bérház esőndjét. Mindenfelől, jobbról és balról riadalom, egy ici-pici baba keresve keresi édes atyját, ki végre előkerül és megkönnyebbülve, mindenkinek öröme — annak szerető ölébe menekül. Oh, ezek a gyermekek? Az élet gyöngyei, viszont tövisi is, — aszerint, amint hálásak — engedelmesek avagy durcások és makacsok.

Gyermekeinkért áldozzuk fel minden erőnket, — legyenek boldogok, szerencsésebbek, mint mi!

A mezitlábos koldus is dideregve kéreget gyermekének cipőre valót, ne szenvedjen annyit, mint ő.

A gazag játékkal, édességgel halmozza el édes kincsét — lesve lesi mosolyát, apró ötletei elragadják és zsarnokoskodása mulattatja.

A kis hős csakhamar felnő, — engedetlen, önző ifjunak, ki sehogysem érti, hogy az apja hatalma szent és sérthetetlen: hasztalan már akkor jó vagy rossz szó; a sok kényeztetés elsodorta a szeretetet és tisztet.

Pedig művelt családban rendnek és engedelmességnek kell lenni, ha tetszik, ha nem.

Az édes atya szól, — a gyermekek hallgatnak és engedelmeskednek; nem is zonghat a bölcs jogász a bölcsőben levő csesemővel versenyt!

Minden nemzet egy óriási nagy család, melynek édes atya és anyja van: azonkívül sengeteg gyermeke, kik mind kenyeret várnak tőlük.

A szeretet, a rend, a becsület egyesíti ezt a nagy családot.

Minél szilárdabban ragaszkodnak annak gyermekei az engedelmességhez annál könnyebben és annál jobban boldogulnak és haladnak a nyugodt megelégedés felé.

A földi boldogságot nem a pénz, sem a cím, sem a születés nem adja, hanem egye-

*) Gyöngéd női kezek rótták e sorokat. Nemcsak a betűk árulják el, de azok szelleme is női lélekre vall. A nő szem egy családnak nézi az egész országot s azt szeretné, ha itt is olyan rend lenne, mint az ő családjában. A női lélek nem analízálja, mit követel a jog, hanem csak azt látja, hogy nagy baj van mikor legjobbjaink annyi idő óta ádáz gyűlölettel állnak egymással szemben s ezen szeretne segíteni azzal az óhajással, hogy nyujtsunk egymásnak békejebbot. Ha ez olyan könnyen menne, mint az asszonyok közt, akik a zsurokon a kávénál összperelnek, de a fagyaltnál már kibékülnek. Szerk.

dül az egyszerű szerény, de roppant nehezen található: megelégedés.

Vele jár az az egyenlőség, mely egyaránt bibort és rongyot elemészt, az a „szabadság“, mely szabad választást enged jó és rossz közt; az a „szeretet“, melynél fogva senkinek nem teszük azt, mit magunknak sem szeretnénk.

Ilyen felfogás mellett senkinek sem lehet panasza, — nem lehet civakodás, hanem ahelyett minden téren nyugodt fejlődés, kitartó szorgalom és békés egyetértés. Istenem! Mennyire eltévedtünk! Álnok kapzsiság, rideg önzés, sötét harag, bárhova nézünk!

Már több egy éve, hogy untatva hullnak ki a lapok kezeinkből, mert perelés és szidalmazásnál egyebet nem lehet olvasni. Bánattal várjuk a jövőt.

Lesz-e mentő, ki az utolsó pillanatban elhárítja drága családunktól a vészthozó tönkremenetelt?

A jó Ég küldene segélyt minél előbb, mielőtt még késő lenne édes gyermekeinkért, kik még ma édes álmot szőnek puha párnáinkon, de majd holnap, ki tudja, dideregve fáznak, éheznek!

Ne adjunk helyet a vétkes indulatoknak; ne követeljünk durva makacssággal, amit jó szóval hamarabb elérhetünk. „Atyám kérlek!“ önkénytelenül meglágyítja a legszigorubb atyai szívet, holott a durva erőszak csak pusztit és pótolhatatlanul rombol.

Nem szólhat mindenki egyszerre, a bábtorony is ezért maradt félben, az csak növeli a végnélküli félreértést.

Nyujtsuk egymásnak még ma a béke jobbát, — hullott már elég köny, — nem tarthat a harag sem örökké. Édes gyermekeink pedig boldogabbak legyenek mint mi!

Ceres.

A KATHOLIKUS KÖR első közművelődési estéje.

Dr. Kozáry Gyula felolvasása.

A nagyváradi Katholikus Kör tegnap kezdte meg nagybőjti közművelődési előadásainak a sorozatát. Az első közművelődési estélyre elegáns, előkelő közönség töltötte meg a kir. kath. jogakadémia dísztermét. Ott volt Nagyvárad kath. intelligenciájának színe-java, a papi és világi előkelőségekkel az élén, úgy, hogy a jogakadémia díszterme kicsiny volt a jelenlevők befogadására.

Elegáns, fess hölgyközönség tette színessé a terem képét és az a benyomásunk, hogy a Kör eddig is olyan népszerű közművelődési estélyei évről-évre nagyobb, fokozottabb, mélyebb érdeklődést váltanak ki a keresztény intelligenciából.

Zeneszó nyitotta meg az estét. H. Sidd. Namenlose Blätter. Nr. Complet de Concert E. Sauer c. darabot adta elő nagy művészi készséggel Stachó Tibor, akinek szép, precíz játékát a közönség lelkes tapsokkal honorálta.

Ezután következett dr. Kozáry Gyula előadása: „Életfeladatok és a keresztény kultúra lélek- és életörömei“ címmel tartott nagyrészt felolvasást a nagyváradi honvéd hadapródiskola négyképzetségű és tudós tanára, a honvédplébános, akit nem szükséges bemutatunk a nagyváradi közönség előtt. Rendkívüli nagy olvasottsága és mély gondolkodásra

valló felolvasásában mutatta be, hogyan van beállítva a keresztény kultúra a modern huszadik század életébe, hogyan tudja ma is az igazi kultúra utait vezetni, irányítani a chiztianismus. Találó szavakkal festette a lélektelen üres, modern ember céltalan, boldogság nélküli vergődő életét, szembeállítva azzal a másik modern ember életével, akinek a lelkét, amikor a modern, előretörő kultúra után halad, átfogja a fenséges, igazi életörömet adó, megnyugvást terjesztő, boldogságra vezérlő, a magasságok felé törő krisztusi világfelfogás. A nagyrészt szép, költői stílusú előadást mindvégig őszinte érdeklődéssel hallgatta a közönség és lelkesen megtapsolta az előadást, kinek tanulmányából közlünk a következő szép részletet:

Az Üdvözítő lábainál tanultak meg az életelveket, az ő gondolatait lestük el és isteni szívének dobogását hallgatjuk, mint ezek fel vannak vesve — ce n'est pas éorit, c'est buriné! — az idő és örökkévalóság enyészhetetlen lapjaira, a szent evangéliumba és suggesztív, de felszabadító erővel sugároznak ki a Krisztus lényéből, lelkéből, szelleméből; mi lapozgatunk az erkölcsi hősök, a szentek élettörténetében és tapasztaltuk az evangéliumi erények nagy reform korszakát, jobban mondva világszülését.* Mi más-képen ítéltünk. Mi nem egy bűnöst láttunk a lélekszanatóriumokban lábaink előtt meggyógyultan fölkelni és jártányi erővel haladni az igazság és erény utjain. Láttuk a szenvedélyes bűnösök kezében a biztosan evező kormányrudat a szenvedélyek tátongó örvényhullámai között; láttunk megannyi férjet és hitvest, keresztény szüzet és eszményi anyát megállani a kísértések paskoló viharában, nem ingadozni az életsors metsző fájdalmainak szekerecsapásai alatt, sem tépő kinok s égő gyötrelmek között. Hivatásukat Mefisztó csábvarázsa kísértései, a londoni életvásár szemképrázató áruversenyében a modern lázas, törtető élet küzdelmes stréberversenyében is betöltötték hiven, emberül. Láttunk elveinek alapjain álló egész embereket, jellemeket tölgyfából és acélból, viszont lágyaságból, viaszból, szeretethárfa-ból, kiket közhit és közvélemény, sőt az etikai ideálmérték is az emberiség gyönyörűségének tart. Fölöttük mintha a Szentlélek hófehér galambja libegne a láthatatlanban és a mennyei atya szózata, mint valami titkos szférák zenéje hallatszanék: Ez az én szerelmes gyermekem, kibem kedvem telik.

Igen! Mi is emberek vagyunk, kik tévedhetünk, kik szeretünk. Bennünk is pislog a testiség és az érzékiség ki nem aludt zsarátnoka; nekünk is van érző szívünk, mely visszahat érzékenyen az élet ezer meg ezer érintéseire, nekünk is vannak aggodalmaink, félelmeink, tört reményeink, csalódott szerelmeink és hiu örömeink. Isten kegyelme és önkaratunk eleven ereje: e kettős energiaforrás kutjából meritvén gondolat, vágy, ábrándra és tette való életszomjunk-értelmünk, eszes lelkünk, lelkiismeretünk kezébe veszi a kormányzó rudat a szív téveteg hajlamai fölött sikongó, vágyakozó, törtető, ábrándozó és esésap jellemtulajdonságaink között. Ez uralom mérsékelte, okos, összhangoló, egyensúlyozó, eszményekre irányító, kellemes, lélekemelő s örvendeztető önuralom leszen. Fensőbb vágyó tehetségeink megüljük, miként Gallus a szobron, az alsóbb rendű érzeki vágyak tüzes paripáit. Mi is érezzük akárcsak Plató, hogy kettős fogat jár előttünk: az egyik szilaj, féktelen, indulatos, az érzékiség pa-

* So hat es (das Christentum) dem Menschen nicht nur dieses oder jenes an neuem gebracht vorhanden kräfte nur weiterentwickelt, sondern es hat ein Ganzes Seines Seins neues aus ihm gemacht, son auf eine neue Höhe gehoben. Eucken. Können wir Christen sein? 1911. 18. 1.

korona vételár 4 és fél százalékának megfelelő évi 12,300 korona évi bérösszegért, valamint a kincstári és városi adók és más közterhek viselése fejében, 3 évre.

* **Országos zarándoklat Lourdesba.** Az Országos Katolikus Szövetség május 5-én a világhírű francia kegyhelyre országos zarándoklat vezet, melyen úgy a klerus mint a társadalom minden rétegének tagjai nagy számmal vesznek részt. Ez a mozgalom, mely nemcsak hitéleti, hanem általában művelődési szempontból is elsőrangú fontossággal bír, már eddig is nagy visszhangot keltett az egész ország katolikusai körében.

* **Halálozás.** Özvegy Eisler Józsefné, szül. Fischer Antónia, élete 69. évében, hosszúságos szenvedés és a halotti szentségek ájtatos feltétele után elhunyt. Temetése ma, szombaton, február 8-án délután fél 4 órakor lesz a Szent János-utca 21. sz. háztól.

* **Felülfizetések.** A farsang vasárnapján Biharon tartott táncestélyen felülfizettek: Szentkirályi I. Zoltán 1, Petrányi Sándor 2, Nilgesz József 2, Vértés Ernő 2, Nagy Imre 1, Biró Sándor 1, Mákocsi Imre 1, Nagy József 1, Ugró Béla 1 kor., Nagy Albert 40 fill., Brumár László 20 fill. A szíves felülfizetőknek ez uton mond köszönetet a rendezőség.

* **Bank közgyűlés.** Nagyváradi egyik leghatalmasabb pénzintézete, az Egyesült Bihar megyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár ma, szombaton, február 8-án délután 5 órakor tartja évi rendes közgyűlését.

x **Uj tanfolyamok a Rose Nyelviskolában.** Január 1-ével új tanfolyamok kezdődnek Rose tanár ábrázoló nyelviskolájában. Mától kezdve be lehet iratkozni német, francia vagy angol nyelvzakokra. A tanítás házon kívül is történhetik. Bővebb felvilágosítást ad a nyelviskola irodája, Rákóczi-ut 3.

☛ **A „Biharmegyei Gazdák Aru- és Hitelintézete Rt.” sertéshizlaldájában (Óssi-tér) hizott sertések a napi áron egyenként is kaphatók.** ☛

x **Finon** női lack chevron barna és fehér félcipőket vettam partiban és azokat 4 koronától kezdve árusítom. *Feketénél, Bémer-téren, Elite-kávéház mellett.* Üzletemet május 1-én Szent János-utca 3 szám alá helyezem át.

Valódi **Amerikai és Chasala** cipők, legújabb **Borolino** és **Pichler** kalapok

REICHARD áruháza

cégnél szerezhetők be.

x Kossuth-utca 2. sz. házban **egy emeleti kétszobás lakás** me lékhelyiségekkel f. évi **május 1 re kiadó.** Ertekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál.

x **TÜZIFA** hasábos és aprítva, ugyszintén elsőrendű porosz kőszentet házhoz szállít **Weiszberger és Társa.** Telefon 688. Telep: Váradi-telep, vasutnál.

x **Kiadó.** Perces-u. 2/b. sz. Két udvari szoba, fürdő szoba, mellékhelyiségeivel május 1-től kiadó

x **Hirdetmény.** A Polgári Takarékpénztár és Segélyszövetkezet 1910—1912. évi 15-ik évtársulatának törzsbetétei a reá eső osztálékkal együtt f. évi január 13-ától kezdve kifizetteknek. Az igazgatóság.

x **Szülők figyelmébe.** Legszébb és legjobb ajándék jól tanuló fiuk részére egy jó lövő flóbert. A legnagyobb örömet csakis ezzel szerezhetünk, ssemmi más ajándék nem teszi meg azt a hatást, mert a fiuk vérében már benne van a fegyver iránti vágy, ezt minden felnőtt férfi tapasztalatból tudja. Tehát a fiainknak örömet akarunk szerezni és őket a tanulásra serkenteni, úgy vegyünk **Ladányi** puskaműves Rákóczy uti üzletében, ahol jótállás mellett lehet mindenféle árban a legjobbat kapni. Töltények és fegyverjavítások, új fegyverek, lőpor és serét vadászati kellékek nagy választékban. Telefonszám: 269.

x **Egy ebédlő szekrényt,** amely kitűnő állapotban van, kéz alatti eladásra keres a kiadóhivatal.

x **Egy igazán életrevaló** és hézagpótló intézmény betöltésére vállalkozott egy erre minden tekintetben hivatott és kiváló kvalitásokkal bíró kereskedelmi szakember: **Donát Károly**, ki lakásán, Szabadság-utca 5. szám alatt egy az egyszerű és kettős kereskedelmi könyvvitelt, a magyar és német gyorsírást, gépirást, kereskedelmi számtant, valamint magyar és német kereskedelmi levelezést és a kereskedelmi könyvek felfektetését felölelő tanfolyamot nyitott. Ezen új és minden tekintetben figyelemreméltó intézmény iránt már eddig is óriási érdeklődés mutatkozik s mi a magunk részéről is kötelességünknek tartjuk a mélyen tisztelt érdeklődők figyelmét ezen tanfolyam látogatására felhívni és mindenkinek a saját érdekében ajánlani.

TANÜGY

...
x **Zárávizsgálatok a bábaképzőben.** A nagyváradi magyar kir. bábaképzésén 1912—1913-iki téli tanfolyam záró vizsgája folyó hó 8-ikára tüzetett ki. A vizsgálaton a vallás- és közoktatásügyi magyar kir. miniszteriumot dr. Tóth Lajos miniszteri tanácsos, a felsőbb közoktatásügyi osztály vezetője, fogja képviselni.

SZÍNHÁZ

...
Heti műsor:

Szombat: Ezredapja.
Vasárnap: d. u. Limonádé ezredes; este Orpheus az alvilágban.

Az ezred apja. Ma szombaton este ismétlik meg a Szigligeti-színházban a múlt évi idény egyik szépsikerű operettjét, az Ezred apját. Ennek az előadásnak a során lép fel vendégként Varsa Gyula az Uj Színház volt jeles bonvivantja, aki Paradell hadnagy szerepét játssza.

Limonádé ezredes. Vasárnap délután az idei szezon egyik legderűsebb operetteje a Limonádé ezredes kerül színre. A kedves zenéjű műsordarab vasárnap délutáni előadásán Lónyai szerepét: a szobaleányt a nagyváradi színházi közönség kedvence szubrettje Kassay Rózsi játssza.

Orpheus. Vasárnap este lesz a Szigligeti színházban a szenzációs operette repris. Orpheus az alvilágban. Offenbach örök-szépségű alkotása a következő szereposztásban kerül színre: Euridike—Görög Olga. Juno—T. Pogány Janka. Vénus—Kovács Hanna, Cupidó—Sebestyén Irma, Orpheus—Ooskay, Plutó—Medgyasszay, Jupiter—Lővey, Stix

Janko—Kabos. A közönség körében a legmelegebb érdeklődés nyilvánul a szenzációs repris iránt.

IRODALOM

...
A Boldogságos Szűz Mária kis Zsolozsmája. X. Pius pápánk „Divino Afflatu” 1911. nov. 1-én kelt decretuma szerint lényegesen átalakítva, az ujszövetségi szövegnél a legutóbbi P. Soós István-féle fordításhoz alkalmazkodva jelent meg az elvégzés módjáról, az általános szabályokról és az egyes imaórákról könnyen érthető oktatással van ellátva a most már harmadik kiadásban megjelent imakönyv, mely izléses kiállítású fekete vászonkötésben, piros metszéssel, példányonként 90 fill. árban kapható a kiadónál: T. Kármelita Rendház, Budapest, VI., Huba-u. 12.

TÁVIRÁTOK

...
Berchtold kihallgatáson.

Budapest, febr. 7.

Bécsből jelentik nekünk: A király ma délelőtt tizenegyedfél órakor egy órai kihallgatáson fogadta Berchtold gróf kügyminisztert.

...
Andrássy a Désy—Lukács ügyről.

Budapest, febr. 7.

(Saját tud.) Andrássy Gyula ma cikket irt a Magyar Hirlapban a Désy—Lukács-féle ügyről. A cikkben azt hangoztatja Andrássy, hogy a kérdést nem szabad pártok állása szerint elbírálni. A vádakra nézve feltétlenül meg kell állapítani, mik igazak azokból és a bűnöst mindenestre el kell itélni.

...
Az új kerületek.

Budapest, febr. 7.

(Saját tud.) A Nap mai számában közölte, hogy az összes képviselők levelet kapnak holnap a belügyminisztertől. A levélben ma hívja fel a miniszter a képviselőket, hogy kerületeik módosítása tárgyában teendő intézkedések iránt előterjesztéseiket Némethy államtitkárhoz nyujtsák be. Mikor ezt az ellenzéki képviselők megtudták, elhatározták, hogy a leveleket felbonthatatlanul küldik vissza.

...
Az általános sztrájk.

Budapest, febr. 7.

(Saját tud.) Ma a tanítók egyesülete elhatározta, hogy a sztrájkolóknak gyermekeiket ellátásban fogja részesíteni. A sztrájkolókhöz csatlakozott az egyetemi hallgatóság is.

IGAZSÁG- SZOIGÁLTATÁS

A Szalontai Lapok sajtópöre.

A Szalontai Lapok mostanában gyakran kezd szerepelni a nagyváradi esküdtbiróság előtt. Tegnap ismét ennek a kis szalontai ujságnak a sajtópörét kellett volna tárgyalni az esküdteknek. Kertész László azt írta még a múlt év folyamán Csiha István nagyszalontai tanítóról, hogy nem tud tanítani, abszolút semmi eredményt sem bír az iskolája felmutatni, úgy, hogy a szalontai szülők egymásután veszik ki a gyermekeiket Csiha István keze alól. A megrágalmazott tanító feljelentést tett a cikkirő ellen, azonban a tegnapi tárgyalásra nem jelent meg sem a sértett, sem pedig a vádlott, és így el kellett halasztani a tárgyalást.

Regénycsarnok.

AZ ELHAGYOTT RÓMA.

Történeti elbeszélés.

Írta: **Dús László.**

(Folytatás.)

13

Magas, izmos termetű, barna arcu, nagy fekete szemű, őszhajú férfi volt, kora immár 76 évbe fordult, arca hosszukás, homloka magas, szája vékonyan metszett, álla kissé előre állott, hosszú fehér selyem öltönyt viselt, vállait eltakaró széles gallérral.

Aurora Orsini, a sógornője, kissé kövéres, halvány, barna arcu volt, ajkain még ott égett a piros szín, szemeiben tűz, haját fátyol takarta, de egyes alóla kikandikáló hajszálak már őszre vallottak.

— Mi az, Aurora? — kérde a pápa, — mért kerestél fel?

Ezt a néhány szót olyan bensőségteljes jósággal nézte az asszonyhoz az agg férfi, hogy a meghatottságtól remegő ajakkal válaszolt Orsini Auróra:

— Piétró, a fiam, két nap óta távol van, aggódom, hogy baj érte.

A pápa mosolyogva nézett rá?

— Ezért jöttél hozzám Aurora? — Piétró bátor, erős, magam is nagyon szeretem őt, Aurora! — de ugyan ki tilthatja meg a lány tavaszi szellőnek, hogy a falak között bezárva maradjon! — légy türelemmel Aurora, Piétró visszatér! — Ó a hajnal, Aurora, mi az alkonyatban élők, féltjük őt.

— Ugy van! válaszolt megvigasztalódva az asszony. — Szentséges atyám, én az anya szemével nézek, de te, a szelid papi fejedelem, örködöl felette és ez megnyugtat engem.

— Mily szép neved volt, Aurora, akkor, mikor te is a tavaszban kezdted az életet! — Hány éves vagy Aurora?

— Ötvenhat! — válaszolta az asszony, szép szeméit az őszhajú férfira emelte.

— Ugy-e kiméltlennek tartasz? Boesáss meg érte, mert méltóságom ad jogot — pedig ezt veled szemben érvényesíteni soha sem szoktam, — de lelki kötelességem tudni azt a kort, amit szomorúságban töltesz annyi idő óta.

— Oltár előtt esküdtem meg és meg nem tántorodtam soha.

— Ugy van, Aurora!

— És vigasztal az a tudat, hogy te örködöl felettünk, szentséges atyám, akire anynyian néznek irigykedve.

— Ugyan kik lehetnek azok, Aurora?
— A Colonnák, akik az Orsiniakkal is ellenséges viszonyban élnek és én igazán nem tudom, miért?

— Annál inkább tudom én, Aurora. Az ő segítségükkel lett pápa a szent életű benedekrendű szerzetes, V. Coelestin név alatt.
— Ezek a Colonnák magoknak akartak benne bábót választani. Oh jól tudta Giacomó, hogy mit tesz! Ez a szegény ember, aki csak élni tudott szentek módjára, de gondolkozni nem, a Krisztus Jézus, Megváltónk országát a legnagyobb zavarba ejtette.

— Oh én tudom ezt, Szentséges Atyám! — de ők azt mondják, hogy Coelestin pápának nem volt joga lemondani, téged az ő életében nem volt joga a bibornoki testületnek pápává választani.

A komoly arcu egyházfő ajkai körül gunyos mosoly jelent meg.

— Igen, Aurora, így beszélnek a Colonnák. Giacomo, Sciarra, Stefa, no meg a többi, pedig hogyha gyűlölet élne szívemben, fejükre léphetnék, Landultó, az ő családok leghazafiasabb fia itt jár a Qurinálban és mindenáron hozzám akar bejutni.

De mit gondolok én a Colonnákkal, mikor Fülöp francia király tör az egyház ellen? — Szegény Coelestin, hogyan állott volna meg ez előtt a király előtt? — de én a koronájára lépek.

— Csak az Isten adjon erőt hozzá.

— Ugy van! — mindannyian Isten kezében vagyunk. Hidd el, Aurora, hogy legjobban félek a két kaszától, ami éveim számába jut a jövő évben; — ah! Aurora, az a 77 esztendő, ami a többi után kérlelhetetlenül következik a 76 után, amiben most élek, sokszor gondolkozóba ejt.

— Ne aggódjál felette szentséges atyám, nincs olyan árok, amin átjutni ne lehetne.

— Van, Aurora! — és ez a — sir! — Ezen az árkon csak lelkünk tud áthatolni. De visszatérve Coelestin pápára, az elődömre, bizony nem egészen hat hónapig élte megválasztatását, lemondása után pedig pár nap múlva meghalt. Egyenes férfi volt, nyíltan és őszintén ismerte be, hogy képtelen az uralkodásra.

— Az örök világosság fényeskedjék neki! — mondá az asszony ájtatosan, amit azonban a pápa hallatlanná tett és beszédét tovább folytatta:

— Nápolyba tette át a pápai trónt! ah. Aurora, július 8-tól lemondásáig, december 13-ik napjáig tartó uralma alatt mi történt Rómában! Az erkölcsök meglazultak, a bűn fellélekzett, a pápai tekintély aláhamyaltott, a Colonnák Rómára tették lábaikat és a pápák szelid uralma helyett az ő zsarnoki uralmok vette kezdetét. A szent életű Coelestin pápa elfelejtette Megváltónk ama ígését: Te Péter vagy azaz közzirt és ezen építem fel anyaszentegyházamat és nem kérdezte meg magától, amikor megkoronáztatása után visszatért Nápolyba azt, amit az Úr a Rómából menekülő Péter apostoltól kértett Róma kapujánál: Quo vādīs? — hova mégy — és ezt ami a kérdésben rejlik, a Colonnák így fordították le a maguk javára: Mi itt vagyunk! (Folyt. köv.)

SZERKESZTŐI PÓSTÁJA

V. E. — Bihar Elkésve érkezett. Vasárnap tartott farsangi mulatságról már nem közölhetünk referátát a nagybőjt negyedik napján, A lapunknak szánt közleményeket kérjük minél gyorsabban hozzánk juttatni.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Meghívó.

MOSKOVITS ADOLF ÉS FIAI
«Adria» Ipari és Mezőgazdasági Részvénytársaság

II. rendes közgyűlését

f. évi február hó 16-án d. e. 11 órakor a részvénytársaságnak irodájában (Nagyvárad, Várház-utca) tartja meg s arra részvényeseit ezennel tisztelettel meghívja.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság által előterjesztett mérleg 1912. évről az arra vonatkozó jelentéssel és indítvánnyal.

2. A felügyelő-bizottság jelentése a mérleg megvizsgálásáról.

3. A mérleg helybenhagyása, a felmentvény megadása és az 1912. évi tiszta nyereség feletti intézkedés.

4. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság megválasztása.

Azon részvényesek, kik ezen közgyűlésen részt venni kívánnak, az alapszabályok 16. §-a alapján a le nem járt szelvényekkel ellátott részvényeiket legkésőbb 5 nappal a közgyűlés előtt a részvénytársaság pénztáránál letenni tartoznak ahol a részvénytársaság zárszámadásai és a felügyelő-bizottság jelentése is már a mai naptól fogva megtekinthetők.

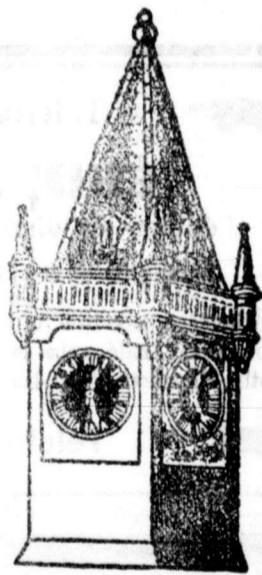
Nagyvárad, 1913. évi február hó 5.

Az igazgatóság.

Mezey Dezső

toronyóra készítő
Nagyvárad, Szt. János-u. 64.

Az ország egyik
legrégibb és leg-
megbízhatóbb
toronyóra
készítő telepe.
Olcsó árak, több
évi jótállás.
Villanyerő
berendezés.

Kívánatra árjegyzéket
bérmentve küld

Fröhlich József

viaszgyertya-gyártó-, méz-
és viaszkereskedése

Nagyvárad, Szent János-u.

Ajánlom a Főtisztelendő papság és a n. é. közönség részére templomi viaszgyertyáimat, padló-viaszt főzött állapotban, valódi akác-virág csemege mézet, hófehér lépesméz, mézskalács különlegességeket. Tisztelettel

Fröhlich József.

Telefon 907. 90709 011 Telefon 907

Igen kellemes, biztos és kitünő,
gyorsan használó szer köhögés,
hurut, meghűléstől eredő rekedt-
ségnél a FARKAS-féle

hurut-szeletke

Egy doboz ára 60 fillér.

Kapható: FARKAS ISTVÁN

„APOLLÓ” drogueriájában

Nagyvárad, Rimanócy-palota

Rákóci-ut 7/b.

Telefon 12-64.

ÉHIK ANTAL

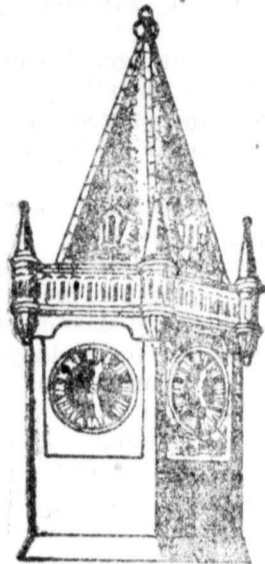
épület- és díszmű bútortasztalos
Sánc-utca a kalapgyár épületében.

Állandóan raktáron tart saját készítményű modern
bútorokat, háló-szoba és ebédlő-szoba berendezéseket
stb. Ugyanott félig használt bútorok is kaphatók.

Telefon 12-64.

Sarkady és Szánthó TORONYÓRA GYÁRA

Nagyvárad, Damjanits-utca 30.

Ajánlja 1 hétben egy-
szer felhuzandó és 1
napban egyszer felhu-
zandó toronyóráit
„szegecs” és „szabad-
lengésű” járattal, réz
kerekekkel. Olcsó árak.
TÖBBÉVI JÓTÁLLÁS.
Villanyerő
berendezés.
Arjegyzék kívánatra.
Saját ház.

Telefon 10-87. Telefon 10-87.

A legmodernebb bútorokat
készíti

Kovács Zsigmond

m ű a s z t a l o s
Szacs-vay-u. 70. sz.

Géperőre berendezve.

Telefon vagy levelezőlap nívásra
azonnal megjelenek.

Terv és költségvetés díjtalan.

Orvosilag több száz esetben ajánlva.
10-39. Telefon 10-39.

KEPES ELEK

orvosi hőtszerész üzlete Nagy-
Várad, «Sas-passage» átjáró.

Ajánlja saját készítményű
sérvkötőit,

szuszpenzoromok fecskendő és
betegápolási cikkeit, u. m. egye-
nestartók, haskötők, ágytálak,
bidég.

anatómiai sérvkötők

a melyek a sérvet állandóan
visszatartják, műlábak és mű
végtagok, támgépek, gummi cikkeik, harisnyák stb. és
a még fel nem sorolható cikkeik. Külön pró-
baterem női és férfi kiszolgálásra.
Óriási nagyraktár. Tisztviselők és
iparosoknak árengedmény.

Házi csatornázást

szakszerűen készít

Kondor Dezső Nagyvárad

Nagypiac-tér Telefon 969. Gyár 1062

Cement, gipsz, nád, fedéllemez, cserép
kőpor, oltott mész stb. eladás.

Ha nincs megelégedve szabójával, mert
drága vagy rossz-
szul szab vagy
nem pontos, szóval bármi okból. Keresse fel DARABONT
GY. és TÁRSA uriszabó céget Szil. vi Dezső-u. 6.
(Sonnenfeld-palota) és meglepi az ottani szolid,
olcsó, kifogástalan kiszolgálás. Imi és gyászruhák
24 óra alatt. Vidékről egy küldött öltönyről újat
készítenek. Valódi angol szövetek.

Helyi és vidéki telefon 980.

K O R C S O L Y A

különlegességek

TARSOLY és RISZTÓ vaskereskedésében
== Nagyvárad, Rákóczi-ut. Telefon 390. ==

100 kiló Porosz szalon fűtőszén 50 kilós zsákokban kimérve házhoz szállítva K 5.—

Legolcsóbb bevásárlási források:

Ha Ön

óráját jól és jutányos árban akarja megcsináltatni, hozza el **FEIN KÁLMÁN** óráshoz, Telekí-u. 9. Dr Nemes ház. Villamos megállóhely. —

Órákban állandó nagy raktár.

Hallatlan

olcsó árban készít **Piski Ferenc** cipész úri és női cipőket csak egy próba és ön meg fog győződni

Szent János-utca sarok. Schvarec Farkas-féle házban.

Cukrász

süte dények minden alkalomra házhoz szállítással jutányos árban eszközölköttek. Meghívásra házhoz küldök, levelekre válaszolok. Vidékre napi expedíciós.

Molnár János cukrász
Kolozsvári-u. 50.

Alapított 1893. **Freund Benjámín** Alapított 1893.

műorás, ékszerész és látszerész
Nagyvárad, Rákóci-ut, Széchenyi-szálloda épület.

RITKA ALKALOM.

Üzletem átalakítása miatt a teljes raktáramat kiárulom eddig nem létező leszállított árban, arany-, ezüst-, nikkell órákat, aranyláncokat, gyűrűket, fül-függőket és más ékszerneműket, kina ezüst tárgyak, ingaórák, látszereknél 50% engedmény.

HA A KOSSUTH-

utcába vezet útja, keresse fel a legjobb hírnévnek örvendő

KEPES ETEL

varró- és himző előnyomdáját, ahol bevásárlásait a legolcsóbban eszközölheti kézi munka anyagokban.

Izléses arany- ezüst ékszerek, finom, órák legolcsóbban kaphatók

Szilágyi Géza és Ts-nál
Rákóci-ut

Telefon. 630.

Izsák Lidia

mellfűzői, amelyek bécsi modellek szerint készülnek, országsszerte nagy népszerűségnek örvendenek a hölgy közönség körében. Megrendelhető mérték szerint,

Nagyvárad, Nagy Sándor-u. 1. Füz. üzlet: TELEFON 1-53. szám.

Mezey János és Társa
fűszer, csemege kereskedése Nagyváradon, szt. László-tér és Telekí-utca sarok.

Szolid üzlet
többet nem ad, de kevesebbet sem.

Tátray Sándor

telefon 558. telefon 558.

NAGYVÁRAD
Körözs-utca 11. sz.
Épület és műlakatos vízvezeték és vasszerkezeti munkák.

NE ADJUK

pénzünket idegen cégnek, vegyünk

lánckútat
MÁRKUZ JÓZSEFNÉL
Akadémia-u 1. sz.

Oláh Sándor

épület- és műlakatos
Beöthy Ödön-u. 43.

Elvállal minden e szakmába vágó új munkákat és javításokat jutányos árban. Takarékos tüzhelyek állandóan ratáron. Költségvetést kívánatra küldök.

Alapított 1895-ben.

Deo Adiuvante!

Imrek Károly

épület és műbutor asztalos N.-Várad, Alapi-utca 10. szám.

Alapított 1895-ben.

Udvari kávéház

családok kellemes szórakozó helye. Estéknél **Bebe Kálmán** teljes zenekarával hangversenyez. — Bejárat

Szt. László-tér és Zöldfa-utca.

FELDSTRICK KÁLMÁN

könyvkötészete és dobozgyártása

NAGYVÁRAD, Rákóci-ut,
Moskovits palota

Biharmegye és N.-Várad város kir. ítélőtábla és a megyei főszolgabírók és körjegyzőségek szerződéses szállítója.

ROZSNYAY JÓZSEF

mű-asztalos, Nagyvárad Kolozsvári-u. 77.

Európa nagyobb városaiban évek során át szerzett gyakorlati ismereteim lehetővé teszik, hogy a mai közönség részére a művészi kivitelű különlegességi munkákat is kellő szak tudással a leppontosabban elvégezzem. Készítek továbbá: modern háló, szalon, bútor és üzleti-berendezéseket, portálokat, lakás- és kastély-berendezéseket minden stílusban és kivitelben a legzöldebb árak mellett. Egy kísérlet elengedő, hogy a t. uri közönség bizalmát továbbra is kiérdemeljem.

Tisztelettel ROZSNYAY JÓZSEF, műasztalos.

Szántó Dezső

első

nagyvárad

REDÖNY-

GYÁRA Rulikovszky-ut

TELEFON 491.

Jenny Jenő

órák, ékszerész és látszerész. Ajánlja dúsan felszerelt óra és ékszer nagy raktárát jutányos árban. **Szent János-u. 39. sz.** Óra és ékszer javításokat pontosan eszközölkölk.

Tanuló felvétetik.

Kerékpár varrógép s gramophon javításokat készíttetni legelőnyösebb

Horvát Béni

mechanikusnál,
Kossuth Lajos-utca 18. Az összes alkatrészek állandóan raktáron. TELEFON 1038. szám.

Haas Lajos

Gáz és villanyberendezési vállalat.

Elvállal mindennemű gáz és villanyszereléseket és jókarbantartását.

TELEFON 1038. sz.

PENCZ JÁNOS

(cipész, szaklparos.)

NAGYVÁRAD,
Szt. János-u. 34.

Készít mérték szerint úri és női (Orthoepéd cipőket is) jutányos árban mérték szerint. Meghívásra házhoz jövök.

Petry Árpád

órák- és műszerész

Nagyvárad, Rákóci-ut 9.

Tarsoly és Risztó mellett, a Rimanóczy-palotával szemben. Mindennemű műszerész munkák szaksszerű javítása elfogadtatik.

Alapított 1880-ban
Schopper György
utóda veje

Rohoska Pál

Villanyerőre berendezett gépjavitó, vas és rézöntőde
NAGYVÁRAD,
Sánc-utca 22. sz.

UJ kezttyüs és sérvkötő készítő!!

Kezttyük mérték után gyorsan es legjutányosabb árban készíttetnek. Bálí kezttyük 70 cm. hosszú, csak 6 korona. Tisztítások és javítások azonnal eszközölköttek. **Ruganyos sérvkötők 4 korona.**
HORVÁTH R.
Nagyvárad, Szt János-utca

Költözködéskor a legelősszerűbb

HIRN M. és FIA

villamossági vállalatához fordulni

Kossuth Lajos-u. 16. sz.

Nagy esillárraktár.

Telefon 10-54.

Telefon 10-54.

Györy Sándor

villanyerőre berendezett késes és kösszörűdjé

Kert-utca, 4. szám.

Elvállal mindennemű speciál kösszörűléseket és javításokat, haj- és szakál vágó és lönyirő gépet, zsiletté és mindentéle más borotvák kösszörűlését pontosan eszközölkölk.

RUM és LIKÖR

háziilag való készítéséhez legjobb essentiák

:: kaphatók ::

VADÁSZ ALBERT

„Angyal” drogueriában
BÉMER-TÉR.

Névjegyek

a legolcsóbban beszerezhetők:

Szent László-nyomda r.-társ.-nál
Szilágyi Dezső-utca 5. sz.

Villamos berendezéseket, u. m. magánépületek, világítási felszereléseit, csengő házi telephon, ipartelepek, gyárak, és malmok. Villamos világítási és erőátviteli berendezéseit pontosan és szakavatottan készít

SZENES SÁNDOR

villamos berendezési vállalat Szalárdi-u. 9. Költségvetéssel díjtalanul szolgálók, meghívásra azonnal jövök.

Ha a Szent János-utcaba vezet útja, keresse fel a

Szerecsen Királyt,

ahol a legolcsóbban lehet vásárolni **harisnyát, kezttyüt, trikót, csipkét, Himzéneket és szalagok, fehérneműket, rövidárak nagy választékban.** Szives pártfogást kér **UNGERLEIDER SALAMON** Szt János-utca 4.

Értesítés.

Tisztelettel tudatom a n. é. közönséggel, hogy a **Kossuth-utcán** lévő a

„NAGY PIPA“

vendéglőt átvettem és azt újonnan átalakítottam.

Naponta friss csapolású **kőbányai salon sör** (alá Pilseni!)
Kitűnő érmelléki faj borok. **Izletes magyaros konyha.**

Naponta válogatott zónás reggelik.

Előzékeny és figyelmes kiszolgálás.

Pénteken mindég halesztély.

Szombaton állandóan nagy hurkaestély zeneszó mellett.

Szíves pártfogást kér

Popovics Sándor,
vendéglős.

A Biharmegyei Gazdák Áru és Hitelintézete

Nagyvárad, Nagypiac-tér, Andrányi-ház.

Befizetett alaptőke: 1.000.000 korona

Elfogad takarékbetéteket, ha azok állandók 5°/₁₀₀-os kamatoztatásra, továbbá folyószámlai betéteket is elfogad.

A betétkamatadót az intézet fizeti.

Folyószámla hitelt nyújt legkedvezőbb feltételek mellett.

Leszámitol váltókat a legelőnyösebb kamattal mellett gazdálkodók, kereskedők és iparosok részére és foglalozik mindenemű bankszerű beszédekkel (incassó olcsó díj mellett).

Előleglet nyújt értékpapírokra, terményekre és árukra; kölcsönöket ad előnyös törlesztés mellett.

Jelzálog és törlesztéses kölcsönöket folyósit házakra és földbirtokokra.

Belépési felhívás.**A polgári takarékos és segélyszövetkezet**

Kossuth Lajos-utca 4. szám

1913. jan. 1-én megnyitotta 18-ik évtársulatát.

Az igazgatóság ez uton is felhívja Nagyvárad város és Biharvármegye t. közönségét az új évtársulatba való belépésre. A belépés tetszészerinti számú törzsbetét jegyzésével történik, melyek mindegyike után betekint 1 kor. fizetendő a szövetkezet pénztárába. Vidéki tagok a befizetéseket postai csekk útján is eszközölhetik. Az új évtársulat 3 évig tart, melynek eltelté után a tagok az általuk ekként megtakarított tőkét az elért haszoneredményben való arányos részesedés mellett megkapják.

A szövetkezet célja, hogy tagjainak a heti befizetésekből tőkét gyűjtsön és hogy tagjai hitelének, keresetének és gazdálkodásának előmozdítása céljából nekik olcsó és kényelmes kölcsönöket nyújtson.

Kölcsönök adatnak:

- a) a heti befizetések 9 tized.észe erejéig minden további biztosíték nélkül;
- b) ingatlanokra;
- c) elegendő biztosítékot nyújtó kézi zálogra;
- d) megfelelő kezesség mellett váltókra, kötelezvényre. A szövetkezetbe való belépés alkalmával törzsbetétként 50 fillér beiratási díj fizetendő és egy heti részlet befizetése után már mindenki megkapja törzsbetétét könyvecskéjét.

Az új évtársulatba belépők részére kölcsönök már most folyósítanak. A kölcsönökről kiállított kötelezvények bélyeg- és illetékmentesek.

A belépni szándékozók felkértenek, hogy a felvétel iránt üzlethelyiségünkben (Kossuth Lajos utca 4. szám) mielőbb jelentkezni sziveskedjenek

Nagyvárad, 1912. december hó.

Tisztelettel

A Polgári takarékos és segélyszövetkezet igazgatósága.

HELYBEN TELEFON 11-75 VIDÉKEN

FEST! TISZTIT!
vegyileg női, férfi és gyermek ruhákat.

MOS!

gallér és kézelőket fényesre, csipke és szövet függönyök, bútor szövetek, papi és egyenruhák vegyileg tisztítatnak.

Gyár: **Körözs-utca 13.**

Felvételi üzlet:

Zöldfa Passage 93.

Rákóczy-ut 7. szám

Mokos Sándor.

RUFF TESTVÉREK

épület- és géplakatos műhelye
LUKÁCS GYÖRGY-UTCZA 26.

Mindennemű lakatos munkák, **vas-szerkezetek, vízvezetékek** javítások és **takarék-tűzhelyek** elsőrendű kivitelben.

Gazdasági eszközök készítése egy mint: ekék, boronák, borsajtók és szőlőzúzók stb. **Lancos kútaink** egy tartósság, mint vízemelő képesség tekintetében minden eddigit fölülmulnak. Mindennemű gépjavitások szakszerűen és gyorsan eszközölhetnek.

VÁLLALATI HIRDETÉS.

Van szerencsénk a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy 32 évi tapasztalataim és tanulmányaim után a mai kor igényeinek megfelelően

építkezési irodát nyitottunk.

Elvállaljuk épület építését, átalakításokat, csatornázásokat szakszerű kivitelben, szolid árák mellett. Nedves falak a **legújabb találmány** szerint teljesen szárazzá alakítjuk át felelősség mellett. Szíves megbízásokat kérnek tisztelettel

Kiss István és Fia

képesített kőművesmester

Nagyvárad, Keskeny-utca 9. sz.

Saját ház.

Telefon 1118.

Nagyvárad város
VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: **NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.**

Értesítjük a t. közönséget, hogy a

Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzólámpák nagy raktára **legolcsóbb áron** a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világitási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Csillárok.**izzólámpák**

állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok

1/4 lóerőtől minden nagyságban.

Főszerező telefonja 55. sz.